

Kokkolan kauppaopiston liiketalouden opiskelija

Riika on vastakohtien kaupunki. Siinä missä se on täynnä vanhoja uljaita rakennuksia, jotka nousevat toisissaan kiinni kehystäen vanhaa kaupunkia, on se myös täynnä rähjäisiä rakennuksia, kauppvoja, joiden seinät on tuherrettu graffiteilla. Paikalliset ovat yhtä lailla kahden ääripään edustajia. Osa ihmisistä pukeutuu parhaisiinsa, turkiksineen ja siisteine kenkineen, toinen osa on huonon näköisiä laitapuolen kulkijoita, jotka istuvat kerjäämässä alikuluissa ja niiden lähistöllä. Suurkaupungin sykkeeseen on helppo tottua, eikä Riika tunnu läheskään niin suurelta kaupungilta kuin mitä se on. Ainakaan, jos kuljeskelee vain keskustan tuntumassa.

Latviassa asuville Riika ei ole halpa paikka, mutta ulkomaalaisille turisteille se on juuri sitä. Ravintolassa ei joudu pulittamaan läheskään niin pitkää penniä, mitä Suomessa, ja ruoan laatu on ihan yhtä korkeatasoista. Joissain paikoissa ruoka on melkein pilkkahintaista, vaikka välillä meinaa sumentua oma käsitys rahan kulutuksesta, kun ei tule muistaneeksi, että 70 santimia on euron verran. Tippien automaattinen lisäys ravintolalaskuihin tulee kuitenkin ottaa huomioon, ja jos tippiä ei erikseen ilmoiteta, on hyvän tavan mukaista jättää sitä 10 % hyvästä palvelusta.

Halpoja ovat myös monet vaatteet ja - ah niin iki-ihanat - elokuvat. Elokuvateattereihin pääsee aamupäivästä ja aikaisemmasta iltapäivästä pilkkahintaan, eivätkä illankaan näytökset suomalaisen mittapuun mukaan paljoa maksa. Piirrettyjä ei kannata valita, jos ei satu latviaa osaamaan, mutta amerikkalaiset elokuvat ovat ymmärrettävissä. Ja kuinka hauskaa - kerrankin ei tarvitse kiinnittää huomiota tekstitykseen!

Mutta on tässä halvan ruoan ja elokuvien kaupungissa myös kääntöpuolensa. Niin Riassa kuin koko Latviassakaan ei kierrätetä. Jätteiden lajitteluun tottuneelle ja ympäristöasioista tietoiselle suomalaiselle on järkytys, kun lasipullotkin pitäisi heittää samaan roskakoriin muiden roskien kera. Senpä takia tuntuu vähintäänkin tyhmältä liikkua kaupungilla ruokaostokset kierrätyskangaskassissa heiluen. On maassa kuitenkin ihmisiä, jotka ovat tietoisia näistä ympäristöongelmista, mutta vielä menee vuosikausia, ennen kuin heidän työnsä palkitaan.

Latviassa ei ole myöskään minkäänlaista vanhustenhoitoa tai muita vastaavia yhteiskunnan palveluita. Monesti sitä saikin sydän syrjällä katsella, kun vanhat ihmiset hyisenä alkukevään aamuna paljain käsin lapiolla viimeisiä lumikasoja hakkasivat. Ja aivan yhtä pahalta tuntui katsella kerjäläisiä koirineen. Välillä ei ollut varma, kävikö enemmän sääliksi eläinparkoja vai ihmisiä, joilla asiat eivät olleet aivan kohdallaan. Kukkia myyvät mummoparatkin saivat aivan liian usein osakseen pelkkää näkymättömyyttä muulle maailmalle. Paikallisilta kuulimme kuitenkin, että osa kerjäävistä kansalaisista on vain liian laiskoja menemään töihin.

Riassa riittää ääntä ja ihmisiä, joita on hauska seurata havaintoja tehden. Tyylikkäätkumisaappaat ovat riialaisten naisten suosiossa säällä kuin säällä. Useat rakastavat kaikkea, missä on edes jonkinlaista turkista ja aurinkolasit ovat muotia myös tuossa maailmankolkassa. Naisilla on myös usein korkokengät ja huiveja kiedottuna (suomalaisittain sanottuna ”mummotyyliin”) hiusten suojaksi. Kukat, joita Riassa myydään, ostetaan ja annetaan paljon, ovat vakioasuste itse kunkin tyyliissä. Epäystävällisesti riialaiset jättivät kuitenkin huomiotta muut kadulla liikkujat. Yleinen asenne on, että jos et väistä niin kävele läpi.

Musiikki raikuu kaduilla ja alikuluissa. Nopeasti sitä oppii tunnistamaan ne naamat, jotka oikeasti soittavat hyvin ja tienaavat sillä kiitettävästi. Näitä henkilöitä on myös ilo kuunnella työmatkalla alikulussa, jossa soitinten ääni kaikuu niin, että se taatusti saa hereille ja virkeälle mielelle.

Hieman epämääräisistä liikkujista huolimatta Riiassa ei tunne oloaan kovin turvattomaksi, sillä poliiseja on paljon liikkeellä ja ostoskeskuksissa on paljon vartijoita. Itse en kertaakaan erityisen epäilyttäviin ihmisiin törmännyt, eikä koskaan tullut vaaratilanteita.

Latvialainen juomakulttuuri on varmasti ruokakulttuuria tunnetumpi. Latviassa ei hirveästi ole kansallisruokia, mutta kaikkea hauskaa sieltä löytää kuitenkin suuhunsa. Yksi omituisuuksista on ruskea riisi, jolle kukaan ei tunnu tietävän minkäänlaista selitystä englanniksi. Myös venäläiset pelmenit ovat suosittuja, ja yhden kerran maistamisen jälkeen voin todeta, että ne ovat varsin syötäviä ja muistuttavat täydepastaa. ”Pankukasit”, eli pannukakut, joita suomalainen niiden koostumuksen mukaan ennemmin letuiksi kutsuisi, olivat suurta herkkua. Kaupungista löytyi kahviloita, jotka tarjosivat pelkästään pankukaseja. Niitä sai niin suolaisella kuin makeallakin täytteellä ja parhaimmillaan ne olivat taivaallisen hyviä. Kaupasta sai myös helposti ostettua pankukasjauhetta, jolla kotona valmistuivat herkulliset letut. Olut on Latviassa suosittu juoma, samoin musta balsami, jossa on erilaisia yrttejä ja muita omituisuuksia. Sillä hienoisesti täytettyjä karkkejakin saa ostettua.

Kunnon ruisleipää on kuitenkin mahdoton löytää Latviasta. Siitä haaveilevan täytyy tyytyä joko epäterveelliseen vaaleaan leipään tai tykkyyn mallasleipää, johon kyllästyy varsin nopeasti. Myös maito hämmästyttää makeudellaan ja saattaa jossain vaiheessa saada yökkimään. Kurkutkaan eivät ole laadultaan yhtä hyviä. Juustoa sen sijaan löytyy jos jonkinlaista ja valinnan varaa on pienessäkin kaupassa enemmän kuin mitä Suomessa konsanaan. Oman lisänsä kauppakuittiin tuo myös pullotettu vesi. Tosin fiksumpaa on keittää juomavedet vedenkeittimellä ja jättää jäähtymään. Ikävä kuitenkin tulee hanaveden yksinkertaisuutta, se on varma! Ja ikävä tulee myös astiankuivauskaappia, sitä kun ei ainakaan meidän asunnostamme löytynyt.

Tavaratalo, jossa työskentelin, oli nelikerroksinen rakennus, jossa toimivat myös elokuvateatterit. Asiakaskunta on vaihteleva ja koostuu mm. turisteista.

Työnteko alkoi ensimmäisenä päivänä pelkällä tutustumisella. Kirjasimme itsemme vieraiksi ja sen jälkeen meidät johdatettiin toimistoon, jossa istuimme tuoleille ja saimme eteemme englanninkieliset paperit, joissa oli kerrottuna säännöistä, työajoista ja muusta huomioitavasta. Saimme myös nimikyltit, lukot, avaimet pukuhuoneen lokeroon sekä kellokortit, jotka toimivat myös avaimina henkilöstön oviin. Meille esiteltiin paikkoja, annettiin työaikalistat (jotka harvoin pitivät paikkansa) ja opetettiin työaikojemme kirjaaminen.

Töihin täytyi tulla henkilökunnan ovesta, jonka jälkeen täytyi näyttää henkilökorttia vartijalle ja jos oli kirjattavia tavaroita, kuten ensimmäistä kertaa mukana olevia meikkejä tai muuta vastaavaa, piti ne antaa vartijalle tarroitettavaksi. Työpäivän jälkeen piti esitellä vartijalle laukku ja ne mukana olevat tarroitetut tavarat. Töistä pääseminen oli siksi joskus hidasta, koska tarkastuksessa saattoi olla jonoa. Yhden vartijan piti hoitaa niin tulo- kuin menoliikennekin, eikä kaikilla aina ollut niin vähäistä määrää tarroitettua tavaraa mukanaan. Ei siis ollut mikään ihme, jos vartijat näyttivät välillä enemmän kuin kyllästyneiltä. Ensimmäinen virallinen työpäivä ei jännittänyt läheskään niin paljon kuin mitä olisi kuvitellut. Kaikki oli kuitenkin uutta ja varsinkin työpaikkaruokalassa kesti hetken setviä mitä söisi.

Myyjät olivat ystävällisiä ja englantiakin taitamattomat yleensä pyrkivät auttamaan. Välillä piti sanomisiaan tehostaa elekielellä. Ja joskus sitä itse sai kuulla tulvan latviaa, josta ei tajunnut mitään, kun ei osannut auttaa asiakasta asiakaspalveluun. Myöhemmin saimme kuulla kiitosta, että olimme ymmärtäneet, mitä meille selitettiin latviaksi. Väärin - minä en ainakaan ymmärtänyt mitään!

Takaovea vastapäätä olevan elektroniikkaosaston myyjät olivat ystävällisesti aina avaamassa ovea, kun apua tarvittiin.

Perustöihin kuuluivat kuljetusten purkaminen, hyllyttäminen ja hälyttäminen, pölyjen pyyhkiminen, esillepanot ja pienimuotoiset inventaariot. Välillä pääsi leikkaamaan muovisia hintalappujen pidikkeitä ja etsimään astioiden ja paistinpannujen seasta vaatepuolelle aletuotteita.

Kerran vaihdettiin kahden eri brändin tuotteiden paikkoja ja ruljanssi kesti varsin pitkään. Hommaa riitti eikä silloin kyllästyttänyt. Pariin otteeseen myös seiniä vaihdettiin, jolloin täytyi purkaa tietyiltä seiniltä kaikki tavarat ja laittaa ne hetken päästä uudestaan paikoilleen hintalappuineen. Koska kieltä ei osannut, täytyi yleensä tarkistaa koodeista, mikä tuote vastasi mitäkin hintalappua ja työ saattoi olla hidasta ja aikaa vievää.

Perustyönä päivittäin oli kuitenkin tavaroiden vastaanottaminen. Varastossa purettiin tavarat ostokärryihin, vietiin myymälään kassan taakse, purettiin pakkauksista, lisättiin mahdolliset hälyttimet ja vietiin tavara paikoilleen. Tämä rutiini toistui työpäivästä toiseen ja lopulta sujui jo suhteellisen nopeasti verrattuna ensimmäisiin päiviin, jolloin kävelin ristiin rastiin etsien jollekin tietylle tuotteelle sen nimenomaista paikkaa.

Asiakkaita emme voineet palvella. Sen sijaan meidät opetettiin pyytämään latviaksi asiakasta odottamaan ja hakemaan sitten myyjän paikalle. Aina asiakkaat eivät tuntuneet ymmärtävän, mitä ajoimme takaa, mutta ainakaan kukaan ei kertaakaan ollut vihainen. Joskus asiakkaasta saattoi huomata, että tämä halusi asiakaspalveluun tai vessaan, ja kuitenkin ilman mitään varmaa tietoa, sinne asiakas tuli ohjattua. Arvauksen varaan jäi menikö oikein. Suomalaisiin asiakkaisiin verrattuna latvialaiset haluavat palvelua ja jos heille ei sitä ehditä tarjota, he menevät omatoimisesti pyytämään apua. Piirre on hieno ja myyjät ovatkin hyvin asiansa osaavia. Välillä puuttuva englannin kielen osaaminen kuitenkin heikentää heidän kommunikointiaan ulkomaalaisten kanssa.

En kadu ulkomaille työssäoppimaan lähtöäni, sillä opin paljon uutta. Enimmäkseen ehkä kuitenkin opin itsestäni. Tuntui hyvältä huomata, että pärjäsi vieraassa maassa ja kulttuurissa, ja että onnistuin kommunikoimaan ihmisten kanssa englanniksi. Toivon, että työpanokseni työpaikalla, vaikka se ei ihan parasta minua ollutkaan, olisi tarjonnut edes jonkin asteista helpotusta tavallisten myyjien arkirutiineissa ja jotain uutta heidän näkökulmaansa nuorista ulkomaalaisista.

Omaa asennettani työntekoon voisin kuitenkin muuttaa. Toisaalta huomasin, että kaupassa työskentely ei ollut ehkä aivan oma juttuni, mutta olisin silti voinut hieman enemmän tsemppata. En tehnyt töitä hutiloiden, mutta olisin silti voinut keskittyä niihin enemmän. En myöskään aivan kyennyt aina soveltamaan koulussa oppimaani, sillä tavaratalon säännöt ovat hieman erilaiset, ja asiat tehtiin erilalla kuin mitä ne olisi ehkä Suomessa tehty.

Vaikkakin puhuin englantia paljon, oli se laadultaan ehkä hieman huonoa. Pysin laajentamaan sanavarastoani, muovaamaan kieliopista enemmän rutiiniomaista ja puheesta sujuvampaa ja selkeämmin artikuloitua niin, että seuraavan kerran ulkomaille suunnatessani onnistun kommunikoimaan sujuvammin ja ilmaisemaan itseäni helpommin. Sillä kommunikointia tarvitaan, se on yksi niistä asioista, joita vääjäämättäkin oppii ulkomaille harjoitellessaan.

Asunomme sijaisi toivottoman pitkältä tuntuvalla kadulla. Suhteellisen suuri kämppä kodinhoituhuoneineen tuntui tavattoman korkealta kerrostaloasunnolta, naulakko oli hirmuisen korkealla ja niin olivat tiskiallas ja vessan lavuaarikin.

Televisio näytti 58 kanavaa, mikä on kiitettävästi. Lähes kaikki oli kuitenkin joko latviaksi tai venäjäksi puhuttua tai sitten jommallekummalle kielelle dubattua. Raivostuttavinta oli, kun taustalla kuului englanninkielinen puhe, päälle puhuttiin latviaa ja tekstitys oli isketty venäjäksi. Musiikkikanavia oli kuitenkin useita ja niitä kuunnellessa ja videoita katsellessa löytyivät niin omat suosikit kuin inhokitkin. Kiinalaiset lukot ovesta aiheuttavat kuitenkin itse kullekin päänvaivaa. Eikä ole hauskaa istua rappukäytävässä toisen päivän myöhäisenä iltana ja toivoa, että saisi vielä joskus avaimen kiskottua ovesta. Tällaisissa tilanteissa huomasi kuitenkin latvialaisten naapureiden kullannarvoisuuden ja paikallisten uskomattoman taidon kiroilla suomeksi.

Vapaa-aika kului pitkälti nukkuen tai kaupungilla kierrellen. Elokuviissa kävin kolmesti, koska ne ovat halpoja. Samalla kun nauttii, oppii englantia aivan vahingossa.

Tulevien opiskelijoiden tulee ehkä ottaa huomioon, että työpaikalla on hyvä selittää, mitä työssäoppimisen aikana tulee oppia, jotta he tietävät ja osaavat opettaa niitä asioita, joita emme ole koulussa oppineet. Huomioon kannattaa ottaa myös, että maa ei ole kaikista turvallisimpia ja tietyt varotoimenpiteet on hyvä pitää mielessä ja laukustaan pitää kiinni, vaikka ei aina jaksaisikaan kiinnittää asiaan huomiota.

En tiedä, mitä odotin työssäoppimiseltani, mutta en ainakaan pettynyt. Aina ei ollut helppoa ja joskus kaipasi kotiin omien rutiinien pariin, mutta kokemus oli silti aivan omaa luokkaansa. Se oli mahdollisuus, jota ei kannata heittää hukkaan. Matkalla oppi valtavan paljon ja sai nähdä ja kokea paljon kaikkea uutta. Eivätkä kaikki saa ulkomaille matkustaessaan mahdollisuutta työskennellä ja tutustua uuteen työkuulttuuriin.

Viimeksi muutettu: maanantai, 24 lokakuu 2011, 13:00